

5.6.2024

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite

Lausuntopyyntönne 30.5.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuu hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 26/2024 vp) seuraavaa:

Uudessa ulkomaalaislain 36 d §:ssä säädettäisiin jatkossa siitä, että oleskelulupaa työntöön perusteella ei myönnetä, jos on perusteltua aihetta epäillä työnantajan tarkoituksena olevan jättää noudattamatta 71 §:n 1, 2 tai 4 kohdassa säädettyjä työnantajan velvollisuuksia tai muutoin maahantuloa tai maassa oleskelua koskevia säännöksiä. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa tuodaan esiin, että oleskelulupa voitaisiin evätä mm. tapauksissa, joissa esimerkiksi työsuojeluvalvonnan tarkastusten yhteydessä on havaittu laiminlyöntejä. Tällaisia laiminlyöntejä voivat esityksen mukaan olla esimerkiksi se, että työnantaja ei ole noudattanut lakiin tai työehtosopimukseen perustuvia sosiaaliturvaan, verotukseen, työntekijöiden oikeuksiin, työoloihin tai työehtoihin liittyviä velvoitteitaan. Jos laiminlyönti ei ole ollut vakava ja työnantaja on korjannut laiminlyöntinsä, ei olisi estettä myöntää oleskelulupaa.

Työsuojeluviranomainen pitää sinänsä hyvänä, että lupaharkinnassa otettaisiin jatkossa huomioon työsuojeluvalvonnan yhteydessä tehdyt havainnot työnantajavelvoitteista huolehtimisesta. Tämä lisää työsuojeluvalvonnan vaikuttavuutta. Työsuojeluviranomainen

5.6.2024

kiinnittää huomiota siihen, että lupaharkintaan liittyvän valvonnan painopiste on siirtynyt jälkivalvonnan puolelle, kun lupaharkintaan liittyviä prosesseja on automatisoitu ja nopeutettu. Työsuojeluviranomainen suuntaa valvontaa riskiperusteisesti valvontaresurssien puitteissa. Tästä syystä valvontaa ei välttämättä ole mahdollista suorittaa kattavasti lupaharkinnan tarpeisiin, eikä tietoa ole välttämättä saatavissa kaikkien lupia hakevien työnantajien tilanteesta.

Työsuojeluviranomainen pitää erittäin hyvänä esitystä siitä, että kansainvälistä suojelua hakevan työnteko-oikeuden päättymistä koskevaa sääntelyä selkeytetään (ulkomaalaislain 81 c §). Nykytilassa työsuojeluviranomaisen on ollut vaikea varmistua maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta. Työsuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että sekä työsuojeluviranomainen että työsuhteen osapuolet voivat varmistua työnteko-oikeuden päättymisestä mahdollisimman helposti ja että oikeuden päättymiseen on selkeät säännökset. Työsuojeluviranomaiselle tulisi järjestää mahdollisuus tarkistaa UMA-rekisteristä mahdollisimman kattavat tiedot työnteko-oikeuden päättymiseen liittyen, mukaan lukien tieto siitä, onko hakemus käsitelty tavallisessa vai nopeutetussa menettelyssä.

Johtaja

Eerik Tarnaala

Lakimies

Noora Haapa-alho

Tämä asiakirja ESAVI/21327/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/21327/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Haapa-alho Noora 05.06.2024 11:09

Ratkaisija Tarnaala Eerik 05.06.2024 11:29